

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 733/2025-33

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a sudcov Jany Baricovej (sudkyňa spravodajkyňa) a Miloša Maďara v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátkou JUDr. Evou Klemovou, M. R. Štefánika 6, Pezinok, proti postupu Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/45/2019 takto

r o z h o d o l :

1. Postupom Mestského súdu Bratislava IV (predtým Okresného súdu Bratislava IV) v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/45/2019 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.
2. Sťažovateľovi **p r i z n á v a** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré mu **j e** Mestský súd Bratislava IV **p o v i n n ý** zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
3. Mestský súd Bratislava IV **j e p o v i n n ý** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **771,68 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyňi sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
4. Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **n e v y h o v u j e .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Ústavný súd uznesením sp. zn. I. ÚS 733/2025-25 zo 16. decembra 2025 prijal na ďalšie konanie v celom rozsahu ústavnú sťažnosť sťažovateľa, doručenú 25. novembra 2025, v časti, ktorou sa sťažnostným petitom domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len

„ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Bratislava IV [(ďalej len „mestský súd“); predtým Okresného súdu Bratislava IV (ďalej len „okresný súd“)] v konaní vedenom pod sp. zn. 22C/45/2019. Sťažovateľ súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom 771,68 eur; príkaz konať bez zbytočných prietahov nepožadoval.

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti, jej príloh a ostatného spisového materiálu vyplýva, že sťažovateľ je žalobcom v spore o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (ďalej len „BSM“), ktoré začalo podaním žaloby ešte na okresnom súde 14. augusta 2019 a ku dňu podania ústavnej sťažnosti nebolo v napadnutom konaní vydané žiadne meritórne rozhodnutie. Opíšu chronologický priebeh napadnutého konania, sťažovateľ poukazuje na to, že počas šiestich rokov nebolo uskutočnené ani jedno pojednávanie vo veci samej. Napadnuté konanie bolo prerušené na návrh sťažovateľa z 26. novembra 2019, o ktorom okresný súd rozhodol uznesením č. k. 22C/45/2019-549 z 24. februára 2021, a to až do právoplatného skončenia konania o určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnosti vedeného pod sp. zn. 25C/45/2018, t. j. 5. apríla 2024.

II.

Argumentácia sťažovateľa

3. Podľa sťažovateľa bezdôvodné prietahy v postupe súdu sú v období od 5. apríla 2024 až dosiaľ, keď mestskému súdu trvalo viac ako 9 mesiacov vydať rozhodnutie procesného charakteru o pokračovaní v napadnutom konaní (uznesenie č. k. 22C/45/2019-631 z 21. februára 2025, pozn.). Sťažovateľ vzhľadom na svoj vek, zdravotný stav, ako aj skutočnosť, že v dôsledku privlastnenia si všetkých spoločných aktív žalovanou je šesť rokov bezdomovcom, považuje postup mestského súdu a neprimeranú dĺžku napadnutého konania za negujúcu jeho právo na spravodlivý súdny proces. Primerané finančné zadosťučinenie si uplatňuje z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty, pocitu beznádeje, frustrácie a pochyb, že štát môže sťažovateľovi poskytnúť relevantnú a spravodlivú súdnu ochranu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

4. Mestský súd vo svojom sp. zn. 1SprV/891/2025 z 8. decembra 2025, ktoré si ústavný súd vyžiadal v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti v súlade s § 56 ods. 6 vetou za bodkočiarkou zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“), uviedol chronologický prehľad procesných úkonov realizovaných v napadnutom konaní (zhodujúcich sa s chronológiou predloženou sťažovateľom, pozn.) a pripojil aj stanovisko zákonného sudcu aktuálne konajúceho v sťažovateľovej veci. Poukázal na to, že do prerušenia konania súd vykonával jednotlivé procesné úkony v primeraných lehotách vrátane nariadovania termínov pojednávania, keď pojednávania nariadené na 23. marec 2020, 27. apríl 2020 a 7. december 2020 boli odročené práve z dôvodov na strane žalobcu, resp. jeho právneho zástupcu. Pojednávanie nariadené na 29. apríl 2020 bolo odročené z dôvodu celospoločenských preventívnych opatrení v záujme zamedziť šíreniu vírusu COVID-19 a opatrenia predsedu

okresného súdu. Celkovú dĺžku konania negatívne ovplyvnila skutočnosť, že konanie bolo uznesením č. k. 22C/45/2019-549 z 24. februára 2021, právoplatným 22. apríla 2021, prerušené do právoplatného skončenia konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 25C/45/2018, pričom na uvedenom prerušení konania trval aj sám žalobca. Dňa 5. novembra 2024 bolo súdu doručené podanie žalobcu, ktorým súdu oznámil, že konanie vedené pod sp. zn. 25C/45/2018 bolo 5. apríla 2024 právoplatne skončené. Súd rozhodol uznesením č. k. 22C/45/2019-631 z 21. februára 2025 o pokračovaní v konaní. Vec bola 11. augusta 2025 pridelená sudcovi JUDr. Martinovi Truchlému, oznámenie o zmene zákonného sudcu bolo stranám sporu doručované 26. augusta 2025. Aktuálne je vo veci nariadený termín pojednávania na 12. január 2026.

4.1. V podaní sp. zn. 1 SprV/891/2025 z 31. decembra 2025 mestský súd zotrval na svojom pôvodnom vyjadrení.

5. Ústavný súd nepovažoval za účelné vyzývať sťažovateľa na podanie repliky k vyjadreniu mestského súdu, keďže jeho obsah nevedol k pochybnostiam o potrebe vyhovieť ústavnej sťažnosti v jej esenciálnej podstate (porušenie označených práv) a sťažovateľovi podľa obsahu jeho podaní je priebeh konania o jeho žalobe na vyporiadanie BSM dobre známy.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

6. Keďže na základe podaní účastníkov konania a predloženého súdneho spisu je zrejmé, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci, ústavný súd upustil od ústneho pojednávania (§ 58 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

IV.1. K namietanému porušeniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy:

7. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 302/2020, II. ÚS 123/2022). Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (IV. ÚS 221/04, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017, II. ÚS 118/2019).

8. Pri posudzovaní otázky, či v okolnostiach konkrétneho súdneho konania došlo k zbytočným prietahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade s doterajšou judikatúrou (m. m. III. ÚS 241/2017, I. ÚS 17/2022, rozsudky ESLP vo veci Frydlander v. Francúzsko z 27. 6. 2000, sťažnosť č. 30979/96 a vo veci Záborský a Šmáriková v. Slovensko zo 16. 12. 2003, sťažnosť č. 58172/00) zohľadňuje (1) právnu a faktickú zložitnosť veci, o ktorej všeobecný súd rozhoduje, (2) správanie účastníka súdneho konania a (3) postup samotného súdu, a prihliada sa pritom aj na význam konania pre sťažovateľa.

9. Z hľadiska povahy veci ústavný súd konštatuje, že konanie o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov tvorí bežnú súčasť rozhodovacej činnosti všeobecných súdov (I. ÚS 239/2021, III. ÚS 643/2024). Na strane druhej je nutné rezultovať istú mieru skutkovej zložitosti, pretože ak medzi sporovými stranami chýba ochota sa dohodnúť, dokazovanie týkajúce sa masy BSM a prípadne nárokov z neho plynúcich, resp. s ním súvisiacich (dlhy, prínosy a pod.) môže spôsobiť istú časovú náročnosť sporu. Ústavný súd však pripomína, že ani právne či skutkovo sebanáročnejší prípad nesmie trvať v právnom štáte príliš dlhú dobu (m. m. I. ÚS 688/2014, I. ÚS 434/2021, III. ÚS 547/2023).

10. Ďalším kritériom, podľa ktorého ústavný súd zisťoval existenciu zbytočných prietahov v napadnutom konaní, bolo správanie sťažovateľa v tomto súdnom konaní. Ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ tiež prispel k celkovej dĺžke napadnutého konania, a to opakovanými žiadosťami o odročenie pojednávania v roku 2020 (hoci čiastočne aj zo zdravotných dôvodov) a zjavne aj trvaním na prerušení konania, keď v rámci repliky k vyjadreniu žalovanej podal návrh na prerušenie konania do skončenia konania, ktorého predmetom je určenie, že nehnuteľnosť (chata) patrí do BSM sťažovateľa a žalovanej, napriek tomu, že si okresný súd pôvodne mienil túto otázku v rámci konania o vyporiadanie BSM vyriešiť sám.

11. Bez potreby podrobných analýz jednotlivých úkonov v napadnutom konaní je pre ústavný súd podstatné, že po tom, čo po podaní žaloby konal ešte pôvodný okresný súd vo veci pomerne plynulo, termíny pojednávania sa snažil nariaďovať v primeraných intervaloch a spor na pojednávaní 14. septembra 2020 aj predbežne prejednal. Nakoniec, keď k dohode sporových strán napriek jej avizovaniu nakoniec nedošlo, súhlasil so sťažovateľovým návrhom na prerušenie konania. Od apríla 2021 do apríla 2024 tak bolo konanie prerušené, avšak uznesenie o pokračovaní v ňom mestský súd vydal až vo februári 2025 a pojednávanie vo veci nariadil až na 12. január 2026.

12. Civilný sporový poriadok (ďalej len „CSP“) počíta s „prietahom“ v konaní spočívajúcim v možnom prerušení konania, a to s cieľom vyriešenia otázky, ktorá môže mať význam pre rozhodnutie príslušného súdu. Takýto prietah, resp. odôvodnenú realizáciu takéhoto fakultatívneho úkonu súdu podľa § 164 CSP, nemožno potom považovať za zbytočný, ale za zákonom predpokladaný a v prípade riadneho odôvodnenia jeho realizácie neporušujúci základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (II. ÚS 199/2019, II. ÚS 238/2020), najmä v danom prípade, ak na prerušení konania sťažovateľ trval. Mestskému súdu však treba vytknúť viac ako ročnú nečinnosť, resp. pomalú činnosť po tom, čo dôvody prerušenia konania 5. apríla 2024 odpadli.

13. V konklúzii uvedeného ústavný súd uzatvára, že bez ohľadu na to, že sa na dĺžke napadnutého konania podpísalo aj obdobie pandémie COVID-19 v rokoch 2020 a 2021, prerušenie konania v období od apríla 2021 so apríla 2024 i zavedenie tzv. súdnej mapy od 1. júna 2023 a napriek tomu, že nový zákonný sudca, ktorému bola vec pridelená v auguste 2025, sa snaží vo veci konať, napadnuté konanie vykazuje zbytočné prietahy, ktorými došlo k porušeniu označeného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

14. Ak sťažovateľ v texte ústavnej sťažnosti zmieňuje aj čl. 38 ods. 2 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru z hľadiska porušenia práva na prejednanie jeho veci v primeranej lehote, tieto nepremietol do petitu

ústavnej sťažnosti, a preto ústavný súd súc v zmysle § 45 zákona o ústavnom súde týmto petitom viazaný ich do výroku svojho rozhodnutia nemohol poňať.

IV.2. K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru:

15. Z obsahu ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ na základe vlastných tvrdení o existencii zbytočných prietahov v napadnutom konaní namieta porušenie práva na spravodlivé súdne konanie. Ústavný súd primárne poznamenáva, že v systematike ústavy sú primeraná celková dĺžka, rýchlosť a plynulosť súdneho konania obsahom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (38 ods. 2 listiny), nie základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (čl. 36 ods. 1 listiny) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru [teda len jedného z aspektov „spravodlivého procesu“ (m. m. IV. ÚS 312/04, II. ÚS 621/2014, II. ÚS 15/2020)]. K vysloveniu porušenia základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie z týchto dôvodov napriek tomu môže dôjsť v prípade, ak namietané zbytočné prietahy (spôsobené neodôvodnenou nečinnosťou alebo neefektívnou a nesústredenou činnosťou), ako aj celková doterajšia dĺžka preskúvaného súdneho konania signalizujú, že v postupe súdu došlo k pochybeniam takej intenzity, že s ohľadom aj na ďalšie konkrétne okolnosti posudzovanej veci (najmä predmetu konania, teda toho, čo je pre sťažovateľa v stávke) možno uvažovať o odmietnutí spravodlivosti (pozri m. m. IV. ÚS 242/07 – *a contrario*). *In concreto*, základné právo podľa čl. 46 ods. 1 ústavy (obdobne podľa čl. 36 ods. 1 listiny) a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru môže byť porušené v dôsledku existencie zbytočných prietahov v konaní orgánu verejnej moci len za kumulatívneho splnenia, že (i) v rozporovanom konaní ústavný súd zistí a vo svojom rozhodnutí vysloví porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov a (ii) intenzita zbytočných prietahov vo svojej podstate znamená úplné zmarenie možnosti poskytnúť efektívnu a účinnú ochranu tým právam účastníka konania, ktorých ochrany sa domáha (III. ÚS 348/05, I. ÚS 271/2021), čo sa prednostne predpokladá v niekoľkoročnom, spravidla desiatky rokov trvajúcim konaní.

16. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti odôvodňuje porušenie svojho práva na súdnu ochranu predovšetkým citáciou príslušnej judikatúry a svojím neutešeným postavením spôsobeným podľa neho žalovanou a dôvodí aj celkovou dĺžkou konania s poukazom na jeho prerušenie.

17. Napriek tomu, že celková dĺžka napadnutého konania nie je s ohľadom na predmet konania akceptovateľná, čo ústavný súd zohľadnil v rámci posudzovania zásahu do práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, z obsahu súdneho spisu vyplýva, že existenciu zbytočných prietahov čiastočne zapríčinil aj sťažovateľ (bod 10 odôvodnenia tohto nálezu). Navyše, ak ešte bývalý okresný súd napadnuté konanie prerušil, treba vychádzať z toho, že vykonal voľbu medzi viacerými do úvahy prichádzajúcimi procesnými postupmi zrejme s cieľom racionálne organizovať konanie v zmysle zásady procesnej ekonómie. Proti takejto voľbe súdu nemožno mať v zásade námietky. Ústavný súd ju za daných okolností ani nemieni spochybníť, keďže ide o procesný postup, ktorý je zákonom dovolený (k tomu I. ÚS 270/2025, body 28 až 30).

18. Ústavný súd tak nezistil naplnenie podmienok na vyslovenie záveru o odmietnutí spravodlivosti, t. j. nezistil pochybenia takej intenzity, ktoré by umožňovali rezultovať záver o porušení základného práva súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a podľa čl. 36 ods. 1 listiny

a práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (I. ÚS 358/2025), a preto v tejto časti ústavnej sťažnosti nevyhovel [§ 133 ods. 1 *a contrario* zákona o ústavnom súde (bod 4 výroku tohto nálezu)].

V.

Príkaz konať a priznanie primeraného finančného zadosťučinenia

19. Keďže sa sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nedomáhal uloženia príkazu mestskému súdu konať bez zbytočných prietáhov, hoci jeho vyslovenie by bolo v danom prípade namieste, ústavný súd viazaný jej rozsahom a dôvodmi vrátane sťažnostného petitu (§ 45 zákona o ústavnom súde), tento príkaz uložiť nemohol.

20. Sťažovateľ ale žiadal, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 5 000 eur. Vzhľadom na všetky okolnosti prípadu (čl. 41 dohovoru), konštatovaný zdĺhavý postup mestského súdu po odpadnutí prekážky prerušenia konania, ako aj správanie sťažovateľa (bod 10 tohto nálezu), berúc do úvahy aj charakter predmetu konania, jeho význam pre sťažovateľa, teda to, čo je pre sťažovateľa „v stávke“, majúc na pamäti, že cieľom priznania finančného zadosťučinenia je zmiernenie ujmy pocítovanej z porušenia základných práv alebo slobôd zaručených ústavou, resp. záväznou medzinárodnou zmluvou, nie získanie iného majetkového prospechu, ústavný súd podľa čl. 127 ods. 3 ústavy a § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde priznal sťažovateľovi finančné zadosťučinenie 2 000 eur a vo zvyšnej časti návrhu nevyhovel (body 2 a 4 výroku tohto nálezu).

VI.

Trovy konania

21. Ústavný súd sťažovateľovi podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde priznal náhradu trov právneho zastúpenia tak, ako si ich jeho právna zástupkyňa uplatnila, za 2 úkony právnej služby vykonané v roku 2025 (prevzatie, príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti) v sume uplatnenej v sťažnostnom návrhu vo výške 771,68 eur v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (bod 3 výroku tohto nálezu).

22. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví tohto nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Bratislave (detašované pracovisko) 9. januára 2026

Miroslav Duriš
predseda senátu